

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Överlåtelse av kliniker inom Folk tandvården Stockholms län AB

Föredragande landstingsråd: Maria Wallhager

Ärendet

Allmänna respektive produktionsutskottet har inkommit med förslag på överlåtelser av kliniker inom Folk tandvården Stockholms län AB.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att överlåtelse får ske av folktandvårdsklinik inom Folk tandvården Stockholms län AB

att fastställa specifika ägardirektiv för Folk tandvården Stockholms län AB gällande överlåtelse av folktandvårdsklinik

att uppdra till landstingsstyrelsen att besluta om överlåtelse av enskild folktandvårdsklinik inom Folk tandvården Stockholms län AB, som framgår av delegationsordningen

att uppdra åt stämmoombuden att på bolagsstämma för Folk tandvården Stockholms län AB rösta för landstingsfullmäktiges beslut om specifika ägardirektiv

att uppdra åt Folk tandvården Stockholms län AB att ta fram förslag på folktandvårdsmottagningar som kan säljas. I detta uppdrag ska beaktas vad landstingsrådsberedningen anfört

Bilagor

1	Delegationsordning	
2	Specifika ägardirektiv	
3	M-, fp-, kd- och c-ledamöternas skrivelse AU	2008-10-23
4	Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande	2008-10-13
5	Centrala samverkansgruppens minnesanteckningar	2008-10-21

LS 0810-0897

Landstingsstyrelsen har, under förutsättning av landstingsfullmäktiges beslut, beslutat att delegera till landstingsstyrelsens produktionsutskott att besluta om överlåtelse av enskild folktandvårdsklinik inom Folktandvården i Stockholms län AB, som framgår av delegationsordningen samt för egen del beslutat att avslå inkomna utmaningar på Folktandvården Stockholms län AB.

Folktandvården Stockholms län AB har i uppdrag att kontinuerligt utveckla och effektivisera sin verksamhet. Under 2008 har Folktandvården utmanats både i sin helhet och i delar, och ett flertal intresseanmälningar för avknoppning har inkommit. Sammantaget visar detta att det finns ett stort intresse på marknaden av att bedriva folktandvård. En ökad mångfald och konkurrens är bra både ur patient- och verksamhetsperspektiv.

En försäljning har flera syften; för det första får Folktandvården Stockholms län AB möjlighet att utveckla och förstärka sin verksamhet, för det andra leder en ökad mångfald av större vårdgivare till ökad konkurrens och därmed till ökad prispress inom länets folktandvård.

Folktandvården Stockholms län AB utreder och utser lämpliga mottagningar som kan försäljas. Mottagningar som varit föremål för avknoppningar och utmaningar ska beaktas i förslagen. Dessa förslag ska Produktionsutskottet senare ta ställning till.

Allmänna utskottet har fattat beslut om att förutsättningar och villkor för etablering av personaldrivna mottagningar inom folktandvården enligt konceptet ”franchising” ska utredas.

Mål för försäljningen är att en andel motsvarande sju till nio procent av omsättningen för Folktandvården Stockholms län AB 2008 ska säljas. En/flera nya större aktörer vore välkomna i tandvården i Stockholms län. Försäljningen ska vara genomförd per den 1 juni 2009.

Det är viktigt att man vid försäljning ställer krav på att köparen förbinder sig att överta områdesansvaret och i förekommande fall åtagandet för kollektiv kariesprevention. Folktandvården Stockholms län AB ska i samarbete med Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) och i enlighet med av HSN fattade inriktningsbeslut, fastställa gränserna för områdesansvaret runt respektive mottagning som ska säljas. Dessa områden ska motsvara dagens upptagningsområde för respektive mottagning. Försäljningar ska gälla allmäntandvården.

LS 0810-0897

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 5 november 2008.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 18 november 2008.

Vid behandlingen i landstingsstyrelsen yrkades bifall dels till landstingsrådsberedningens förslag, dels till s-, v- och mp-ledamöternas förslag.

Landstingsstyrelsens beslut fattades utan omröstning.

S-, v- och mp-ledamöterna reserverade sig:

”Socialdemokraterna, vänsterpartiet och miljöpartiet föreslår produktionsutskottet föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* avslå förslaget.

Patientens valfrihet och konkurrensen mellan vårdgivarna kommer inte att öka vid en försäljning av folktandvårdens befintliga mottagningar. Inom tandvården råder redan idag full etableringsfrihet, fri prissättning och valfrihet för patienterna. Konkurrensen är helt fri och andra aktörer kan fritt etablera sig på marknaden om de är konkurrenskraftiga. Den utförsäljning som nu föreslås sker utifrån extrema ideologiska motiv.

Det finns också redan en mycket stor andel privat tandvård. Ungefär 20 procent av barntandvården och drygt 75 procent av vuxentandvården utförs av privata vårdgivare. Några särskilda av landstinget initierade utförsäljningar från Folktandvården finns inte behov av.

Den utredning som landstinget genomförde under år 2007 konstaterade att verksamheten inom Folktandvården AB är välskött. Den senaste patientenkäten från 2007 som Folktandvården genomfört visar att 90 procent av patienterna var nöjda eller mycket nöjda med den behandling de fått. Under fler år har såväl verksamhet som ekonomi inom Folktandvården utvecklats mycket positivt. Det föreligger inte några kvalitets- eller ekonomiskäl för en privatiseringspolitik, vare sig via försäljning eller de juridiskt tveksamma avknoppningarna.

Den utredning som genomfördes visade också att de brister som tandvårdsmarknaden har idag hänger samman med att patienterna saknar tillräcklig information och kanske också tillräcklig kunskap för att bedöma pris och kvalitet. Det kan inte åtgärdas genom utförsäljning av delar av folktandvården till privata aktörer.

LS 0810-0897

Istället borde landstinget som beställare och marknadsreglerare utveckla informationsinsatserna samt avsätta tillräckliga resurser i detta syfte. Avgörande för att stärka patientmakten är också att det utarbetas nationella kvalitetsparametrar.”

Ärendet och dess beredning

Allmänna utskottet har den 23 oktober 2008, enligt m, fp-, kd- och c-ledamöternas förslag (bilaga), föreslagit landstingsstyrelsen besluta att avslå inkomna utmaningar på Folktandvården Stockholms län AB.

S- och v-ledamöterna reserverade sig till förmån för sitt förslag att avslå ärendet i sin helhet.

”Patientens valfrihet och konkurrensen mellan vårdgivarna kommer inte att öka vid en försäljning av folktandvårdens befintliga mottagningar. Inom tandvården råder redan idag full etableringsfrihet, fri prissättning och valfrihet för patienterna. Konkurrensen är helt fri och andra aktörer kan fritt etablera sig på marknaden om de är konkurrenskraftiga. Den utförsäljning som nu föreslås sker utifrån extrema ideologiska motiv.

Det finns också redan en mycket stor andel privat tandvård. Ungefär 20 procent av barntandvården och drygt 75 procent av vuxentandvården utförs av privata vårdgivare. Några särskilda av landstinget initierade utförsäljningar från Folktandvården finns inte behov av.

Den utredning som landstinget genomförde under år 2007 konstaterade att verksamheten inom Folktandvården AB är välskött. Den senaste patientenkäten från 2007 som Folktandvården genomfört visar att 90 procent av patienterna var nöjda eller mycket nöjda med den behandling de fått. Under fler år har såväl verksamhet som ekonomi inom Folktandvården utvecklats mycket positivt. Det föreligger inte några kvalitets- eller ekonomiskäl för en privatiseringspolitik, vare sig via försäljning eller de juridiskt tveksamma avknoppningarna.

Den utredning som genomfördes visade också att de brister som tandvårdsmarknaden har idag hänger samman med att patienterna saknar tillräcklig information och kanske också tillräcklig kunskap för att bedöma pris och kvalitet. Det kan inte åtgärdas genom utförsäljning av delar av folktandvården till privata aktörer.

Istället borde landstinget som beställare och marknadsreglerare utveckla informationsinsatserna samt avsätta tillräckliga resurser i detta syfte.

LS 0810-0897

Avgörande för att stärka patientmakten är också att det utarbetas nationella kvalitetsparametrar.”

Raymond Wigg (mp) lät anteckna att han, om han hade haft rösträtt, skulle ha biträtt s- och v-ledamöternas förslag.

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 13 oktober 2008 bifogas (bilaga).

Produktionsutskottet har den 23 oktober 2008 föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta att överlåtelse får ske av folktandvårdsklinik inom Folktandvården Stockholms län AB, att fastställa specifika ägardirektiv för Folktandvården Stockholms län AB gällande överlåtelse av folktandvårdsklinik, som framgår av bilaga, att delegera till landstingsstyrelsens produktionsutskott att besluta om överlåtelse av enskild folktandvårdsklinik inom Folktandvården Stockholms län AB som framgår av bilaga, att uppdra åt stämooombuden att på bolagsstämma för Folktandvården Stockholms län AB rösta för landstingsfullmäktiges beslut om specifika ägardirektiv, att uppdra åt Folktandvården Stockholms län AB att fram förslag på folktandvårdsmottagningar som kan säljas. I detta uppdrag ska nedanstående beaktas.

”Folktandvården Stockholms län AB har i uppdrag att kontinuerligt utveckla och effektivisera sin verksamhet. Under 2008 har Folktandvården utmanats både i sin helhet och i delar, och ett flertal intresseanmälningar för avknoppning har inkommit. Sammantaget visar detta att det finns ett stort intresse på marknaden av att bedriva folktandvård. En ökad mångfald och konkurrens är bra både ur patient- och verksamhetsperspektiv.

En försäljning har flera syften; för det första får Folktandvården Stockholms län AB möjlighet att utveckla och förstärka sin verksamhet, för det andra leder en ökad mångfald av större vårdgivare till ökad konkurrens och därmed till ökad prispress inom länets folktandvård.

Folktandvården Stockholms län AB utreder och utser lämpliga mottagningar som kan försäljas. Mottagningar som varit föremål för avknoppningar och utmaningar ska beaktas i förslagen. Dessa förslag ska produktionsutskottet senare ta ställning till.

Mål för försäljningen är att en andel motsvarande sju till nio procent av omsättningen för Folktandvården Stockholms län AB 2008 ska säljas. En/flera nya större aktörer vore välkomna i tandvården i Stockholms län. Försäljningen ska vara genomförd per den 1 juni 2009.

Det är viktigt att man vid försäljning ställer krav på att köparen förbinder sig att överta områdesansvaret och i förekommande fall åtagandet för kollektiv kariesprevention. Folktandvården Stockholms län AB ska i samarbete med

LS 0810-0897

hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) och i enlighet med av HSN fattade inriktningsbeslut, fastställa gränserna för områdesansvaret runt respektive mottagning som ska säljas. Dessa områden ska motsvara dagens upptagningsområde för respektive mottagning. Försäljningar ska gälla allmäntandvården.”

S-, v- och mp-ledamöterna reserverade sig till förmån för sitt förslag att avslå förslaget.

”Patientens valfrihet och konkurrensen mellan vårdgivarna kommer inte att öka vid en försäljning av folktandvårdens befintliga mottagningar. Inom tandvården råder redan idag full etableringsfrihet, fri prissättning och valfrihet för patienterna. Konkurrensen är helt fri och andra aktörer kan fritt etablera sig på marknaden om de är konkurrenskraftiga. Den utförsäljning som nu föreslås sker utifrån extrema ideologiska motiv.

Det finns också redan en mycket stor andel privat tandvård. Ungefär 20 procent av barntandvården och drygt 75 procent av vuxentandvården utförs av privata vårdgivare. Några särskilda av landstinget initierade utförsäljningar från Folktandvården finns inte behov av.

Den utredning som landstinget genomförde under år 2007 konstaterade att verksamheten inom Folktandvården AB är välskött. Den senaste patientenkäten från 2007 som Folktandvården genomfört visar att 90 procent av patienterna var nöjda eller mycket nöjda med den behandling de fått. Under fler år har såväl verksamhet som ekonomi inom Folktandvården utvecklats mycket positivt. Det föreligger inte några kvalitets- eller ekonomiskäl för en privatiseringspolitik, vare sig via försäljning eller de juridiskt tveksamma avknoppningarna.

Den utredning som genomfördes visade också att de brister som tandvårdsmarknaden har idag hänger samman med att patienterna saknar tillräcklig information och kanske också tillräcklig kunskap för att bedöma pris och kvalitet. Det kan inte åtgärdas genom utförsäljning av delar av folktandvården till privata aktörer.

Istället borde landstinget som beställare och marknadsreglerare utveckla informationsinsatserna samt avsätta tillräckliga resurser i detta syfte. Avgörande för att stärka patientmakten är också att det utarbetas nationella kvalitetsparametrar.”

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 13 oktober 2008 är likalydande med tjänsteutlåtandet i allmänna utskottet.

Centrala samverkansgruppen behandlade ärendet den 21 oktober 2008 (bilaga).

Bilagor

DELEGATIONSORDNING FÖR LANDSTINGSSTYRELSEN

Fastställd den 17 december 2002, § 253, kompletterad och ändrad den 17 juni 2003, § 146, den 16 mars 2004, § 75, den 14 december 2004, § 331, den 13 mars 2007, § 46, den 19 juni 2007, § 183, den 6 november 2007, § 288, *den xx 2008 § xx.*

Inledning

Enligt kommunallagen får landstingsstyrelsen uppdra åt ett utskott, en ledamot eller ersättare eller åt en anställd hos landstinget att besluta på styrelsens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Beslut som är fattade enligt delegation skall anmälas till styrelsen i den ordning styrelsen beslutat.

En övervägande del av de ärenden som behandlas inom landstingsstyrelsens förvaltning är dock åtgärder som inte kan anses som beslut i kommunallagens mening utan är att betrakta som verkställighetsåtgärder. Gränsen mellan beslut och verkställighet har betydelse för frågan om beslut kan överklagas med laglighetsprövning och således måste anmälas.

I delegationsordningen har endast tagits med ärenden där det kan finnas intresse att överklaga med laglighetsprövning samt beslut i frågor som ankommer på landstingsstyrelsen som myndighet att handlägga enligt lag eller annan författning.

Landstingsstyrelsen

Samtliga frågor som rör verksamhetens mål, inriktning, omfattning och kvalitet eller annars är av större betydelse skall avgöras av styrelsen i sin helhet.

Undertecknande av handlingar i landstingsstyrelsens namn

Styrelsens/utskottens tjänstgörande ordförande skall på styrelsens/utskottets vägnar underteckna avtal, andra handlingar samt skrivelser, som är en följd av beslut som fattats av styrelsen/utskottet med kontrasignation av landstingsdirektören, finansdirektören eller någon annan anställd som styrelsen/utskottet utsett. Befattningshavare som beslutar med stöd av delegation undertecknar ensam de handlingar som är en följd av beslut som vederbörande själv har fattat.

Brådskande ärenden

Tjänstgörande ordförande i styrelsen eller i ett styrelsens utskott får på styrelsens/ utskottets vägnar fatta beslut i ärenden som är så brådskande att styrelsens/ utskottets avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut skall anmälas vid styrelsens/ utskottets nästa sammanträde.

LANDSTINGSSTYRELSENS UTSKOTT:

Enligt av landstingsfullmäktige antaget reglemente finns under landstingsstyrelsen sex utskott med vissa särskilt angivna uppgifter. Dessa är Allmänna utskottet, Strategiska utskottet, Produktionsutskottet, Arvodesutskottet, FoUU-utskottet och Krisledningsutskottet. Landstingsstyrelsen har dessutom enligt bemyndigande i reglementet utsett ett rese- och representationsutskott. Förutom inom de särskilda områden som anges i reglementet för respektive utskott delegeras styrelsens beslutanderätt enligt nedanstående förteckning. Utskottens beslut anmäls till landstingsstyrelsen genom att protokoll från genomförda sammanträden anmäls som en punkt på styrelsens föredragningslista.

Strategiska utskottet

Mottagande av donation över en miljon kr och avskrivning av fordran om större belopp än 100.000 kr inom utskottets ansvarsområde.

Arvodesutskottet

Särskilda ersättningar i samband med förtroendeuppdrag.

FoUU-utskottet

Besluta inom ramen för fullmäktiges beslut om fördelning av medel för forskning, utveckling och utbildning.

Rese- och representationsutskottet

Besluta i ärenden som rör resor, kurser och konferenser för landstingsstyrelsens förtroendevalda samt för förtroendevalda från dess utskott eller beredningar. Utskottet skall även besluta för anställda vid rotlar och kanslier.

Produktionsutskottet

Besluta om försäljning av vårdcentraler i enskilda fall.

| Besluta om försäljning av folktandvårdsklinik i enskilda fall

FÖRVALTNINGSCHEF

Under landstingsstyrelsen har landstingsdirektören förvaltningschefs ställning.

Inom följande ärenden / ärendegrupper ges landstingsdirektören behörighet / delegeras landstingsstyrelsens beslutanderätt:

Utfärdande av fullmakt att föra landstingets talan i mål och ärenden som ankommer på styrelsen.

Anmäls ej

Mottagande av delgivning på landstingsstyrelsens vägnar.

Anmäls ej

Utseende av utanordnare och attestanter samt befattningshavare med befogenhet att teckna landstingets firma.

Anmäls ej

Ansökan om permutation avseende av landstinget förvaltade donationsfonder och stiftelser samt mottagande av donation / gåva till ett värde av upp till 1 miljon kronor.

Anmäls

Fördelning av gåvomedel, som inte utgör av landstinget förvaltade stiftelser, upp till ett belopp om 400 000 kronor

Anmäls

Avskrivning av fordran upp till 100 000 kronor.

Anmäls

Tecknande av borgen inom den beloppsram och för de ändamål som landstingsfullmäktige beslutar.

Anmäls

Utse befattningshavare med befogenhet att fatta beslut och teckna avtal som berör den finansiella verksamheten i enlighet med föreskrifterna för medelsförvaltningen innefattande handläggning av externa lån och hantering av finansiella risker

Anmäls

Beslut om samordnad upphandling.

Anmäls

Beslut om investeringar upp till 3000 000 kronor per objekt inom ramen för den av landstingsfullmäktige beslutade investeringsplanen.

Anmäls

LS 0810-0897

SÄRSKILD DELEGATION

Vissa beslut som fattas av landstingsstyrelsen är reglerade i särskild lagstiftning och kan överklagas enligt särskilda regler. Styrelsen kan överlämna till befattningshavare inom myndigheten att besluta i styrelsen ställe. Besluten skall anmälas till styrelsen enligt samma rutiner som gäller för andra delegationsbeslut.

I följande ärenden får landstingsdirektören, eller den som fått i uppdrag av landstingsdirektören fatta beslut på styrelsen vägnar:

Avvisning av för sent inkommet överklagande enligt 24 § förvaltningslagen.

Prövning av utlämnande av allmän handling enligt 15 kap 6 § Sekretesslagen samt enligt 2 kap 14 § TF.

Beslut om medgivande enligt 1 kap 9 § tredje stycket Sekretesslagen.

Beslut avseende gymnasieskolan, Komvux och KY (Kvalificerad yrkesutbildning) delegeras till administrativ direktör eller rektor enligt tillägg till delegationsordningen, bilaga 1¹.

VIDAREDELEGATIONER

Landstingsdirektören får vidaredelegera sin behörighet / sin beslutanderätt till annan anställd inom landstinget. Någon ytterligare vidaredelegation är inte möjlig. Beslutade vidaredelegationer anmäls till landstingsstyrelsen.

Beslut som är fattade med stöd av vidaredelegation skall anmälas till styrelsen.

VERKSTÄLLIGHET

För förvaltningschefen är rollen som drift- och resultatansvarig central. Denne har möjlighet att fatta beslut utifrån sin ställning som förvaltningschef utan att vara beroende av formell delegering från landstingsstyrelsen. Likaså har förvaltningschefen möjlighet att vidarebefordra denna möjlighet till anställd inom den egna organisationen.

Förvaltningschefens möjlighet att vidarebefordra verkställighetsbeslut till anställd inom organisationen är ej begränsad utan kan föras över i flera led.

Vid beslut av ekonomisk art är beslutsfattaren skyldig att kontrollera att medelstäckning finns för avsett ändamål innan beslut fattas. De flesta beslut av ekonomisk art inom budgetramen och för i budgeten eller i annat beslut fastställt ändamål hänförs till verkställighetsbesluten..

---

¹ Delegationens ordning avseende gymnasieskolan, Komvux och KY (Kvalificerad yrkesutbildning).

LS 0810-0897

Till dessa beslut hör också de som rör landstingsstyrelsens förvaltnings och landstingets interna förhållanden. I den mån besluten rör anställda, som personalärendena, står alltid möjligheten öppen till en prövning av allmän domstol.

LS 0810-0897

Bilaga 2

Specifika ägardirektiv för Folk tandvården Stockholms län AB avseende beslutsprocess och genomförande vid överlåtelse av bolagets kliniker

Denna promemoria innehåller de huvudsakliga moment som måste beaktas när verksamheten vid en klinik inom Folk tandvården Stockholms län AB (Ftv AB) överläts.

Ftv AB ett helägt dotterbolag till Landstingshuset i Stockholm AB som i sin tur är ett av Stockholms läns landsting helägt bolag.

Inledningsvis redogörs här för de beslut som måste fattas och därefter följer en kortfattad beskrivning av själva överlåtelseprocessen. För att få bättre förståelse för vad de olika momenten innebär finns också förklarande avsnitt i promemorian.

Beslut som måste fattas

Ett försäljningsärende kan initieras såväl ur ett verksamhetsperspektiv som utifrån ett ägarperspektiv. Ärendet ska initieras hos landstingsstyrelsen och landstingsdirektören ska bereda ärendet för beslut. I beredningen ingår bl a att Ftv AB:s styrelse ska lämna en verksamhetsrelaterad konsekvensanalys av den föreslagna försäljningen.

Produktionsutskottet fattar, på delegation av landstingsfullmäktige, beslut om att överlåtelse får ske av enskild klinik i Ftv AB.

Härefter ska styrelsen i Ftv AB fatta beslut om att verksamheten inte längre ska drivas inom Ftv AB samt verkställa försäljningen och säga upp de avtal som bolaget har med hälso- och sjukvårdsnämnden avseende berörd klinik. Parterna kan avtala om när i tiden avtalet ska upphöra. Härvid måste beaktas den tidsåtgång som en försäljning tar. Vid verkställandet ska tillvägagångsättet i denna promemoria beaktas.

Åtgärder att vidta i överlåtelseprocessen

De huvudsakliga stegen i en överlåtelseprocess som måste beaktas framgår i uppräkningslistan nedan.

Processen i denna promemoria är generellt hållen och det måste därför alltid göras en individuell anpassning av de åtgärder som ska vidtas beroende på komplexiteten och omfattningen av den överlåtelse som ska ske. Det kan t ex innebära att vid mindre omfattande överlåtelser kan vissa moment uteslutas eller förenklas. Efter nedanstående åtgärdslista, som är den som i

LS 0810-0897

normalfallet ska följas, anges vilka delar som kan bli föremål för ett enklare förfarande.

- Offentliggöra försäljningen
- Upprätta skriftlig verksamhetspresentation inkluderande erbjudandet till köparkandidaterna
- MBL-förhandla i de fall konkret beslut tagits om att verksamheten ska överlåtas. Inför förhandling ska skriftlig förhandlingsframställan med angivande av aktuell fråga tillställas motparten (lokala arbetsgivarorganisationen).
- Identifiera köparkandidaterna
- Upprättande av sekretessförbindelse, gällande under försäljningsprocessen

- Kontakta köparkandidaterna
- Förbereda Datarumsinformation²
- Översända skriftlig verksamhetspresentation jämte sekretessförbindelse till intresserade köparkandidater

- Inhämta indikativa bud³
- Upprätta eget förslag till överlåtelseavtal jämte övriga eventuella avtal
- Utvärdera indikativa buden och fatta beslut om vilka som kvalificeras till ”utvalda” köparkandidater

- Bjuda in de utvalda köparkandidaterna till Datarummet
- Baserat på informationen i verksamhetsbeskrivningen och Datarummet, inhämta de utvalda köparkandidaternas ”bindande” bud i formatet säljarnas förslag till överlåtelseavtal

- Utvärdera de ”bindande buden”
- Bestämma förstahandsval av köpare (”kvarstående” köparkandidat)
- MBL-förhandla, om detta inte tidigare gjorts
- Möjlighet för kvarstående köparkandidat att genom besök på verksamheten även genomföra en fördjupad genomgång (”due diligence”)⁴

² Datarum = all väsentlig information om verksamheten i skriftlig form, t ex organisation, tjänster, produkter, kunder, leverantörer, personal, avtal, finansiell information etc.

³ Av det indikativa budet ska vanligtvis följande framgå:

- Nivå på köpeskillning
- Beskrivning av Köparkandidaten
- Köparkandidatens motiv till förvärv
- Eventuella väsentliga krav som Säljaren har på den nya ägaren, t ex verksamhetens innehåll och omfattning efter försäljningen, ska bekräftas av Köparkandidaten
- Kontantbud eller med inslag av annan form av betalning, t ex tilläggsköpeskillning
- Köpeskillningens finansiering
- Beskrivning av Köparkandidatens beslutsprocess och hur beslutet är förankrat
- Samtliga övriga väsentliga förutsättningar för giltigheten i Köparkandidatens bud

⁴ Due Diligence = mer fördjupad analys om verksamheten vilken brukar involvera såväl köparens som säljarens medarbetare och rådgivare.

LS 0810-0897

- Slutbud
- Förhandlingar
- Överlåtelseavtal
- Underrättelser till anställda om övergång av anställning
- Övergång av samtyckande anställda vid tillträdesdagen i avtalet

- Informera klinikens patienter om att verksamheten övergår i den nye vårdgivarens (NN) regi

Här följer de moment som kan förenklas alternativt uteslutas vid mindre omfattande överlåtelser.

- Förbereda Datarumsinformation⁵
- Inhämta indikativa bud⁶
- Utvärdera indikativa buden och fatta beslut om vilka som kvalificeras till ”utvalda” köparkandidater
- Bjuda in de utvalda köparkandidaterna till Datarummet
- Baserat på informationen i verksamhetsbeskrivningen och Datarummet, inhämta de utvalda köparkandidaternas ”bindande” bud i formatet säljarnas förslag till överlåtelseavtal

Förberedande moment

Inför en överlåtelse är det viktigt att

- berörda anställda tidigt informeras om en eventuell överlåtelse

- gå igenom verksamheten för att klargöra lämplig tidpunkt för överlåtelser och när försäljningen bör ske. Genomgången kan även omfatta andra frågor som t ex marknadsförutsättningar, verksamhetens tjänste-/produktionsinnehåll, journalhanteringsfrågor, organisation, personal, legala frågor/avtal mm

- analysera de villkor som ska ställas inför överlåtelser

---

⁵ Datarum = all väsentlig information om verksamheten i skriftlig form, t ex organisation, tjänster, produkter, kunder, leverantörer, personal, avtal, finansiell information etc.

⁶ Av det indikativa budet ska vanligtvis följande framgå:

- Nivå på köpeskillning
- Beskrivning av Köparkandidaten
- Köparkandidatens motiv till förvärv
- Eventuella väsentliga krav som Säljaren har på den nya ägaren, t ex verksamhetens innehåll och omfattning efter försäljningen, ska bekräftas av Köparkandidaten
- Kontantbud eller med inslag av annan form av betalning, t ex tilläggsköpeskillning
- Köpeskillningens finansiering
- Beskrivning av Köparkandidatens beslutsprocess och hur beslutet är förankrat
- Samtliga övriga väsentliga förutsättningar för giltigheten i Köparkandidatens bud

LS 0810-0897

- värdera verksamheten utifrån ett "as-is" perspektiv, där värdet av att behålla verksamheten utgör säljarens lägsta pris vid en överlåtelse
- utreda dispositionsrätten till verksamhetens lokaler. Kan/önskar man överlåta hyreskontraktet? (Kontakter med hyresvärd)
- kartlägga potentiella köpare
- ta ställning till när förhandlingar ska ske med arbetstagarorganisationer, identifiera motparterna på arbetstagersidan och vilka anställda som berörs, granska aktuella kollektivavtalsbestämmelser för att identifiera särregleringar som avviker från MBL
- avsätta tillräcklig tid för överlåtelseprocessen. Tidsåtgången för att genomföra en försäljningsprocess varierar beroende av föremålet för försäljning m m

Försäljningsprocess

Vid försäljning av folktandvårdsklinik ska Ftv AB huvudsakligen tillämpa den så kallade "fulla auktionsprocessen". Processen inleds med att styrelsen i Ftv AB offentliggör att verksamheten är till salu och intressenter/ potentiella köpare kan inkomma med bud (indikativa och/eller slutliga).

Genomförandet av försäljningsprocessen

Vid en förestående försäljning måste Ftv AB ha kontroll på försäljningsprocessen. Kontrollen omfattar huvudsakligen följande punkter:

- Skriftlig som muntlig information om verksamheten som ges till köparkandidaterna
- Att köparkandidaterna inte ges möjlighet utan säljarens medgivande att kontakta verksamhetens medarbetare
- Att sekretessavtal ingås i de fall de bedöms lämpligt
- Att Ftv AB upprättar förslag till fullständigt överlåtelseavtal samt eventuella övriga väsentliga avtal som överlåtelsen förutsätter /omfattar. Köparkandidaterna har att ta ställning till dessa
- Att möten och annan delgivning av information till köparkandidaterna sker på annan plats än där verksamheten är belägen
- Att tydliga "regler" uppställs för köparkandidaterna beträffande bl a

LS 0810-0897

utformning av indikativa bud och bindande bud samt till vem och när de förväntas överlämnas

Kontrollen syftar till att;

- det blir konkurrensneutralitet mellan köparkandidaterna,
- säljaren kan utvärdera buden utifrån den likformiga informationen som köparkandidaterna tagit emot,
- eventuella köparkandidater som inte ger konkurrenskraftiga bud kan på ett tidigt stadium ”utsorteras”,
- garantianspråk inte kan riktas avseende eventuella brister som köparen insett eller borde ha insett mot bakgrund av den informationen som säljaren givit, där dessutom säljaren har kontroll på den information som tillhandhållits köparen, samt
- sekretessavtal, i de fall det är lämpligt, gör att risken för ”läckor” av sekretessbelagda uppgifter minskar.

Värdering av verksamheten

Vid en försäljning, där auktionsförfarande tillämpas och flera intressenter finns, sätts priset naturligen genom budgivningen. Detta förutsätter att potentiella köpare har fått kännedom om försäljningen, dvs att försäljningen konkurrensutsätts.

För att få en egen uppfattning, eller stöd vid en försäljning ska en marknadsmässig värdering av de tillgångar som överlåts ske. Detta för att det inte ska bli fråga om överträdelser av bl a kommunalagens bestämmelser eller EU-fördragets bestämmelser om statsstöd. Det kan bli fråga om överträdelser om verksamheten säljs till underpris.

Värdering av verksamhet kan göras med olika metoder, bl a substansvärdering och avkastningsvärdering. Den huvudsakliga skillnaden mellan avkastningsvärderingen och substansvärderingen utgörs framför allt av värderingen av så kallad ”goodwill” (alternativt ”badwill”). Avkastningsvärderingen innefattar en värdering av ”goodwill/badwill”.

Vid värdering av en folktandvårdsklinik inför en försäljning ska dels en marknadsmässig värdering av utrustning, inventarier och eventuellt varulager ske, dels ska en marknadsmässig värdering av rörelsen ske. Värdering av rörelsen innebär att värden som t ex goodwill, varumärke, underliggande avtal, kundstock beaktas. Beroende av omständigheter i det enskilda fallet ska värderingarna ske av en eller flera oberoende värderingsmän.

LS 0810-0897

Krav på förvärvaren och utvärdering av bud

Även om priset på verksamheten som är till försäljning är en central fråga vid försäljning av verksamhet föreligger även intresse av att kvaliteten vid den överlåtna verksamheten vidmakthålls. En helhetsbedömning ska göras där kvalitetsmässiga kriterier som kännetecknar en seriös aktör ska vägas in i bedömningen av rätt köpare.

Alltför långtgående krav kan inte ställas på hur verksamheten m m ska bedrivas eftersom det är fråga om ”ren försäljning” och inte entreprenad - avtal mellan en entreprenör och landstinget. Konflikt kan även uppstå mellan kvalitetskraven och anbudsgivarnas pris. Kommunallagens krav på god ekonomiska hushållning och förbudet mot att stödja enskild näringsidkare kan överträdas om långtgående kvalitetskrav ska vara uppfyllda.

Vid försäljning av folktandvårdsklinik får de krav som ställs i försäljningsdokumentationen utgöra kvalitetskraven på köparen.

Krav som ska ställas är att köparen har ekonomisk och finansiell stabilitet som bedöms adekvat för att förvärva och driva verksamheten.

Följande dokument ska begäras;

- Registreringsbevis
- F-skattsedel
- Årsredovisning /årsbokslut

En helhetsbedömning av köparens finansiella situation görs och då kan det också bli aktuellt att inhämta en kreditupplysning.

För bolag under bildande gäller att företaget skall vara bildat när överlåtelseavtalet tecknas. Företaget skall vid samma tillfälle inneha F-skattsedel, uppvisa registreringsbevis utfärdat av Bolagsverket samt uppvisa bankgaranti eller motsvarande finansiella säkerhet.

Ett annat krav som ska ställas är att förvärvet innebär verksamhets - övergång. Verksamhetsövergång innebär att hyreskontrakt, klinikens patienter, inventarier, avtal som gäller verksamheten m m ska övertas av köparen. Vidare innebär det att personalen ska bli erbjuden att följa med verksamheten till förvärvaren. De anställdas rättigheter enligt lagen om anställningsskydd måste här beaktas (se särskilt avsnitt).

Krav ska vidare ställas på att köparen övertar områdesansvaret och i förekommande fall åtagandet för kollektiv kariesprevention. Vilka övriga krav det blir fråga om får avgöras i varje enskilt fall.

LS 0810-0897

Den intressent som uppfyller ställda villkor för försäljningen och som har avgett högst pris blir den aktör som Ftv AB ska skriva avtal med.

Avtalsfrågor

Överlåtelseavtalet ska omfatta samtliga villkor för försäljningen.

Arbetsrättsliga aspekter vid övergång av verksamhet

Förhandlingsskyldighet

En försäljning av verksamhet där anställda överförs från Ftv AB till annan juridisk person är en sådan viktigare förändring av verksamheten som medför skyldighet att förhandla med arbetstagarorganisationer som har bindande kollektivavtal med Ftv AB, enligt lagen om medbestämmande i arbetslivet (MBL). Förhandling ska äga rum innan beslutet fattas. Det ankommer på Ftv AB att kalla till förhandling.

Det bör observeras att Ftv AB genom kollektivavtal från tid till annan kan ha avtalat om avvikelser från den i MBL föreskrivna förhandlingsskyldigheten i förhållande till berörda personalkategorier.

Innan förhandlingsskyldigheten fullgjorts är Ftv AB förhindrat att fatta och verkställa beslut i frågan. Det finns inte någon lagstadgad tidsfrist inom vilken förhandling ska ha ägt rum. Den ska dock bedrivas skyndsamt.

Tidpunkten för Ftv AB:s förhandlingsskyldighet vid en tänkt verksamhetsöverlåtelse beror på hur den interna beslutsprocessen struktureras. Om t ex landstingsstyrelsen eller fullmäktige fattar ett principbeslut om hur en verksamhetsöverlåtelse ska gå till men inte utpekar vilka verksamheter som kan/ska säljas inträder inte förhandlingsskyldigheten. Denna inträder istället inför det politiska beslutet om att faktiskt genomföra överlåtelsen. I föreslagen beslutsordning inträder alltså denna inför beslutet av produktionsutskottet.

Vid osäkerhet kring tidpunkten för förhandlingsskyldighetens inträde är ett tidigt initiativ gentemot de fackliga organisationerna att föredra som mest förenligt med MBL.

Övergång av anställning

Om Ftv AB efter fullgörandet av förhandlingsskyldigheten enligt MBL väljer att besluta om fullföljande av verksamhetsöverlåtelsen är den normala följden att den berörda personalens anställningar övergår till förvärvaren. Anställningsavtalet och anställningsförhållandet övergår dock inte till

LS 0810-0897

förvärvaren om den anställde motsätter sig detta. Enskild anställd som motsätter sig övergången kvarstår således som anställd hos Ftv AB. Bolaget ska skicka ut underrättelser till de anställda med information om överlåtelsen och en förfrågan om den anställda samtycker till anställningens övergång.

Det kan framhållas att varken övergången som sådan eller det förhållandet att en anställd motsätter sig övergång är att anse som saklig grund för uppsägning.

Kollektivavtal

Huvudregeln enligt MBL är att gällande kollektivavtal vid verksamhetsövergång där personal överflyttas även övergår till att binda förvärvaren i tillämpliga delar. Detta gäller dock inte i den mån förvärvaren redan är bunden av annat tillämpligt kollektivavtal.

Kollektivavtalet gäller inte heller för förvärvaren om Ftv AB säger upp avtalet före övergången. Görs en sådan uppsägning senare än sextio dagar före övergången gäller dock avtalet för den nya arbetsgivaren till dess sextio dagar har förflutit från uppsägningen.

Sekretessfrågor

Vid försäljning av enskild klinik måste känslig information säkras som avser de ekonomiska förhållanden som försäljningen bygger på. Beakta därför behovet av att skydda informationen för att inte skada bolaget och köpar-kandidaterna.

Bilaga 3

M-, fp-, kd- och c-ledamöternas skrivelse i Allmänna utskottet

Förslag till beslut

Allmänna utskottet föreslår *dels* landstingsstyrelsen besluta att avslå inkomna utmaningar på Folktandvården Stockholms län AB, *dels* för egen del besluta, att avslå inkomna avknopningsansökningar inom Folktandvården Stockholms län AB, att uppdra åt landstingsdirektören att utreda förutsättningar och villkor för etablering av personaldrivna mottagningar inom folktandvården enligt konceptet ”franchising”.

För att stärka patientens makt behövs en väl fungerande tandvårdsmarknad som kan erbjuda patienten en stor valfrihet och påverkansmöjlighet. Grunden för landstingets tandvårdspolitik är att alla länsinvånarens behov av en god tandvård ska tillgodoses med hög tillgänglighet, till ett för patienten rimligt pris. Målsättningen är att stärka patientens ställning genom att erbjuda bättre tillgänglighet och ökad mångfald.

Stockholms läns landsting verkar aktivt för en ökad mångfald. Inom hälso- och sjukvården har vårdvalsmodeller med auktorisation och fri etablering införts inom flera områden. Initiativ från externa aktörer välkomnas genom bland annat utmaningsrätten som konkurrensutsätter landstingets egen verksamhet. Utmaningsrätten ger privata vårdgivare möjlighet att med bättre kvalitet och/eller pris utmana landstingsdriven vård. Sedan juni 2008 kan också försäljning (överlåtelse) av vårdverksamhet ske.

Trots en relativt stor mångfald av utförare inom tandvården i Stockholms län fungerar inte tandvårdsmarknaden optimalt när det gäller främjande av verksamhetsutveckling och effektiv användning av tandvårdsresurserna. Detta då flertalet konkurrenter till Folktandvården är små. För att öka konkurrensen behövs en/flera konkurrensinriktade, större tandvårdsaktörer.

I december 2007 fattade landstingsfullmäktige beslut om att öka mångfalden av vårdgivare och öka konkurrensen inom tandvården. Ett flertal intresseanmälningar om avknopningar av folktandvårdsenheter har inkommit, samtidigt som flera folktandvårdsmottagningar har utmanats med stöd av utmaningsrätten. En utmaning har även inkommit på hela Folktandvården i Stockholm AB.

Antalet intresseanmälningar för avknopningar samt de inkomna utmaningarna visar på stort intresse att bedriva folktandvård, dvs. tandvård med områdes- och befolkningsansvar i Stockholms län. På grund av juridiska oklarheter bedöms avknopningar för närvarande vara ett osäkert verktyg att

LS 0810-0897

använda sig av när det gäller att öka mångfalden av aktörer inom tandvården i länet.

Mot bakgrund av ovanstående framstår försäljning av delar av Folktandvården Stockholm AB:s mottagningar som ett lämpligt verktyg för att öka mångfald och konkurrens. Likaså för att möta intresset från personalgrupper och andra tandvårdsaktörer som inkommit med utmaningar, samt att få in en/flera konkurrensinriktade, större aktörer i Stockholms län. Denna typ av uppdrag bereds i enlighet med landstingsstyrelsens arbetsordning av produktionsutskottet

Landstinget har redan tidigare tagit täten i ett aktivt arbete för att modernisera tandvårdsmarknaden och öppnat för privata företag att ta det samhällsansvar som tidigare har varit ett offentligt monopol. Genom ett möjliggörande för fler aktörer att bidra till bättre tandhälsa i länet fortsätter detta arbete.

Under tidigt nittiotal prövades, med bred politisk enighet, att Folktandvården bedrevs som franchising i ett antal kliniker runt om i länet. Liknande modeller finns på flera andra ställen i landet, bland annat i Kronobergs län. Denna metod bör utredas ytterligare som ett sätt att ta tillvara personalinitiativ.

LS 0810-0897

Bilaga 4

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta att överlåtelse får ske av folktandvårdsklinik inom Folktandvården Stockholms län AB, att fastställa specifika ägardirektiv för Folktandvården Stockholms län AB gällande överlåtelse av folktandvårdsklinik, att delegera till landstingsstyrelsens produktionsutskott att besluta om överlåtelse av enskild folktandvårdsklinik inom Folktandvården Stockholms län AB, att uppdra åt stämooombuden att på bolagsstämma för Folktandvården Stockholms län AB rösta för landstingsfullmäktiges beslut om specifika ägardirektiv, att under förutsättning av att landstingsfullmäktige beslutat om specifika ägardirektiv gällande överlåtelse av folktandvårdsklinik besluta att folktandvårdsklinikerna vid Karlaplan, Fridhemsplan, Vällingby och Mörby centrum inom Folktandvården Stockholms län AB får överlätas i enlighet med de fastställda specifika ägardirektiven

Bakgrund

Landstingsfullmäktige beslutade i december 2007 (LS 0710-1170) att genomföra ett flertal förändringar som ökar konkurrens och mångfald av vårdgivare inom den landstingsfinansierade tandvården. Bl a ska områden som idag direktupphandlas av Folktandvården Stockholms län AB (Ftv AB) i möjligaste mån konkurrensutsättas.

Landstingsfullmäktige beslutade också att möjliggöra för personal inom Ftv AB att överta verksamheter genom s k avknoppning. Avknoppning skall ske på marknadsmässiga grunder. Under sista kvartalet 2008 skall en utredning belysa Ftv AB:s framtida struktur.

Landstingsfullmäktige har tidigare i år beslutat om hantering av avknoppningar (LS 0712-1381) samt om specifika ägardirektiv för avknoppningar av verksamheter inom Folktandvården Stockholms län AB (LS 0801-0045).

Avknoppningar av kliniker i Folktandvården Stockholms län AB

Ftv AB är ett helägt dotterbolag till Landstingshuset i Stockholm AB som i sin tur är ett av Stockholms läns landsting helägt bolag. Ftv AB har ca 100 kliniker (varav ca 65 inom allmäntandvård) och drygt 1800 medarbetare. Företaget omsatte 1 239 mkr under år 2007 och hade ett resultat på 38,5 mkr. Ftv AB:s marknadsandelar inom allmäntandvården i länet är ca 20% av de vuxna och ca 80% av barnen. Intäkterna från vuxentandvården motsvarar ca 65% av omsättningen.

Med anledning av landstingsfullmäktiges beslut i december 2007 kunde intresserade personalgrupper anmäla intresse för avknoppning till utvecklingskansliet före 30 juni 2008. Till kansliet inkom önskemål om

LS 0810-0897

avknoppning från fem kliniker inom Ftv AB; Karlaplan, Fridhemsplan, Vällingby, Mörby centrum och Vaxholm. Intresseanmälan från personalgruppen i Vaxholm har senare återtagits.

Genom den s k utmaningsrätten, där externa aktörer kan utmana landstingsdriven verksamhet har ett flertal kliniker i Ftv AB utmanats. Dessa kliniker är Karlaplan, Danvikstull, Åkersberga, Mörby centrum, Täby centrum, Täby Kyrkby, Vallentuna och Enebyberg. En utmaning avser förvärv av hela eller delar av Ftv AB, en annan avser ”fyra kliniker i norra Stockholm”. Konstateras kan att flera av ”avknoppningsklinikerna” också har utmanats av externa tandvårdsföretag.

Styrelsen för Ftv AB har beretts tillfälle att lämna en konsekvensanalys gällande avknoppningarna. Framförallt har styrelsen synpunkter på att avknoppningarna medför negativa ekonomiska konsekvenser genom att bolaget förlorar företrädesvis lönsamma mottagningar.

En avknoppning av Karlaplan och Fridhemsplan skulle enligt styrelsen minska Ftv ABs närvaro i innerstaden, där det finns totalt sju kliniker för allmäntandvård. Styrelsen anser att de privata alternativen får mindre konkurrens om Ftv AB inte är etablerad i de mest tandläkartäta områdena i Stockholm. Bolaget skulle också förlora attraktiva arbetsplatser i innerstaden. I Mörby centrum och Vällingby skulle konsekvensen bli att patienterna endast kan välja privata alternativ. I Vaxholm har verksamheten för närvarande lokaliserats till Åkersberga. Lokalerna vattenskadades under 2007 och ombyggnation utreds.

Dessutom finns enligt styrelsen risk för övertalighet av personal i Ftv AB om en stor grupp av personalen väljer att inte följa med till nye arbetsgivaren. Styrelsen befarar att detta medför stora personalkostnader.

Styrelsens konsekvensanalys redovisas i bilaga

Tandvårdsmarknaden - kundval och konkurrens

Kundval och konkurrens kännetecknar tandvårdsmarknaden. *Vuxentandvården* finansieras av den statliga tandvårdsförsäkringen och patientens privata medel och karaktäriseras av fri prissättning, fri etablering och fri konkurrens.

Barn- och ungdomstandvården finansieras av landstinget. Det gäller såväl allmän- som specialisttandvård till och med det år barnet fyller 19 år. Sedan början av 1990-talet finns i Stockholms läns landsting en kundvalsmodell inom allmäntandvården som innebär att barnet/vårdnadshavaren kan välja Ftv AB eller tandläkarmottagning i privat regi. En fast ersättning per barn utbetalas vartannat år till vårdgivaren. Ersättningens storlek baseras på det vårdbehovsområde barnet är bosatt. Inom barntandvården är länet indelat i

LS 0810-0897

vårdbehovsområdena 1-4, där barn med sämre tandhälsa är bosatta i områdena 3 och 4. Denna grupp utgör 15 % av barnen i länet.

Inom specialisttandvården för barn och ungdom infördes kundval år 2000 inom den största specialiteten, tandregleringen. Inom övrig specialisttandvård, som idag direkt- upphandlas, kommer förslag på auktorisation med fri etablering under 2009.

Ny ersättningsmodell för områdesansvaret

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade i juni i år (HSN 0805-0659) att införa flera åtgärder i syfte att utveckla konkurrensneutrala ersättnings-system inom den tandvård som direktupphandlas av Ftv AB. Bl a beslutade nämnden att införa en kapiteringsmodell för områdesansvaret samt för den kariespreventiva verksamheten. Den nya modellen införs år 2009.

Områdesansvaret för länets befolkning ersätts i nuvarande avtal med en fast årlig ersättning (18 mkr) som direktupphandlas av Ftv AB. Det gäller även det karies- preventiva programmet (5,6 mkr) som riktas särskilt till barn i områden med sämre tandhälsa.

Kapiteringen för områdesansvaret utformas som en grundersättning lika för alla barn respektive alla vuxna. För barn i områden med sämre tandhälsa tillkommer en tilläggsersättning.

Genom den nya kapiteringsmodellen kan ett områdesansvar omfatta ett mindre geografiskt område i länet, t ex en stadsdel eller del av en kommun.

Vad innebär områdesansvar i tandvården?

Områdesansvaret i tandvården föreskrivs i tandvårdslagen. Bl a skall folktandvården svara för regelbunden och fullständig tandvård för barn och ungdomar till och med det år de fyller 19 år. I samma lag anges att ett landsting får sluta avtal med någon annan om att utföra de uppgifter som landstinget och dess folktandvård utför.

För barn- och ungdomstandvården innebär områdesansvaret framförallt att kalla patienter som saknar/inte valt tandläkare. Samverkan med och utbildning av BVC-personal är en annan del av områdesansvaret.

Områdesansvaret innebär också ett sistahandsansvar där vårdgivaren inte kan avvisa någon patient, barn eller vuxen, som söker tandvård. För vuxna innebär ansvaret att ta emot och erbjuda fullständig och akut tandvård till samtliga vuxna som söker vård. För akut vård gäller detta även om patienten inte kan betala.

Förvaltningens synpunkter

LS 0810-0897

En viktig förutsättning för att genomföra överlåtelser av kliniker inom Ftv AB är att områdesansvaret som klinikerna har idag kan överföras till andra vårdgivare. Förvaltningen anser att driftsformen inte behöver vara avgörande för vilken vårdgivare som har områdesansvaret inom tandvården. Genom den nya kapiteringsmodell för områdesansvaret som införs år 2009 möjliggörs för andra tandvårdsproducenter att bli ”områdeskliniker”.

En avknoppning innebär att verksamheten överlåts utan konkurrensutsättning. Genom utmaningsrätten finns ett stort intresse från externa tandvårdsföretag som utmanat ett flertal kliniker inom Ftv AB, såväl ”avknoppningskliniker” som övriga.

Tandvårdsmarknaden kännetecknas av fri etablering och fri konkurrens. Vuxen- tandvården har fri prissättning med en väsentlig andel privatfinansiering. För Ftv AB:s del svarar 20% av vuxenmarknaden för 65 % av intäkterna.

Statskontorets rapport om avknoppningar har lett till en osäkerhet om hur värdering ska ske av en verksamhet som överlåts. Ett landstingsägt bolag där enskilda kliniker avknoppas kan i framtiden komma att ifrågasättas för att verksamheten överlåts till ett icke konkurrensneutralt pris. Inom privattandvården sker t ex affärsmässiga överlåtelser av mottagningar regelmässigt på den öppna marknaden.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår förvaltningen att kliniker inte bör överlåtas genom avknoppning utan genom försäljning på marknaden i öppen konkurrens. Intresserade personalgrupper välkomnas naturligtvis som intressenter och köpare.

Beslut om att en specifik klinik ska överlåtas fattas av landstingsstyrelsens produktionsutskott. Landstingsstyrelsens delegationsordning har ändrats i enlighet med detta.

Beslut krävs också av Ftv AB som idag har ansvaret för verksamheten. Ftv AB ska besluta att verksamheten vid den aktuella kliniken ska upphöra i egen regi och att en sk verksamhetsövergång ska ske. Ett sådant beslut förutsätter samarbete med hälso- och sjukvårdsnämnden som ansvarig för det avtal som reglerar ansvar för del av verksamheten. Efter beslut om att en specifik klinik får överlåtas har Ftv AB att iaktta formerna för detta i enlighet med vad som framgår av bilaga.

I försäljningsprocessen bör vissa krav ställas som förutsättning för att en överlåtelse ska kunna ske. De kriterier som bör ställas vid en försäljning är flera. Köparen ska förbinda sig att överta områdesansvaret samt i förekommande fall åtagandet för kollektiv karies- prevention. Ett annat krav är att överlåtelserna ska betraktas som en verksamhets- övergång med skyldighet

LS 0810-0897

för köparen att överta ansvaret för personal, hyresavtal, inventarier, patienter m m. Den personal som inte önskar följa med till den nye arbetsgivaren har rätt att behålla sin anställning i Ftv AB.

Förutom köpeskillingens centrala betydelse ska krav ställas på att köparen har den finansiella stabilitet som är adekvat för förvärv och fortsatt drift av verksamheten. Landstinget har ett särskilt ansvar för att kvaliteten vid den överlåtna verksamheten bibehålls. Kvalitetsmässiga kriterier som kännetecknar en seriös aktör ska därför vägas in i bedömningen av rätt köpare. Av bilaga 1 framgår närmare när de olika besluten i försäljningsprocessen ska fattas, hur informationsskyldigheten till personalen ska ske, formerna för marknadsmässiga värderingar mm för att efterleva de bestämmelser som finns.

I linje med förvaltningens uppdrag att tillvarata personalens engagemang genom att möjliggöra avknoppningar föreslås i detta ärende att de kliniker inom Ftv AB som anmält intresse för avknoppning ska överlåtas. De som föreslås är klinikerna vid Karlaplan, Fridhemsplan, Vällingby och Mörby centrum. Kliniken i Vaxholm föreslås inte ingå i försäljningen eftersom det inte finns någon verksamhet där.

Det engagemang som finns i klinikernas personalgrupper kan tas tillvara och utvecklas i såväl personalens regi som när kliniken drivs av annat tandvårdsföretag. Flera av de tandvårdsföretag som är utmanare erbjuder olika former av incitamentsprogram i syfte att stimulera personalens engagemang och entreprenörskap.

De fyra föreslagna klinikerna omsatte 102 miljoner kr år 2007, d v s ca 8% av Ftv AB:s totala omsättning. Antalet barn och ungdomar bosatta i de fyra föreslagna klinikernas *upptagningsområden* uppgår till totalt ca 41 500 (av länets totalt ca 473 000).

Förvaltningen anser att överlåtelser av de föreslagna klinikerna Karlaplan, Fridhemsplan, Mörby centrum och Vällingby ska genomföras under första kvartalet 2009.

Konsekvensbedömningen från Ftv AB:s styrelse kan kommenteras enligt följande. Ftv AB har idag sju kliniker i Stockholms innerstad. Om två av dessa övergår i ny regi har patienter som endast vill välja Ftv AB möjlighet att välja någon annan klinik inom rimligt geografiskt avstånd. I övrigt kan konstateras att det generellt råder överetablering av tandläkare i innerstaden i Stockholm. Bl a har nya större privata mottagningar etablerats som "uppstickare" med väsentligt lägre priser än Ftv AB och majoriteten av privat-tandläkarna.

LS 0810-0897

De patienter som idag är knutna till klinikerna i Mörby centrum och Vällingby och fortsättningsvis endast vill välja Ftv AB kan välja kliniker i närområdena.

Vad gäller styrelsen i Ftv AB:s farhågor beträffande övertalighet av personal anser förvaltningen att det är inte möjligt att i förväg förutsätta personalkostnader på grund av övertalighet. Personalen ska först ges möjlighet att ta ställning till de villkor som den nye arbetsgivaren erbjuder. Klinikens patienter har oftast en nära relation till "sin" tandläkare/hygienist. Det bör rimligtvis vara i det nya företags intresse att erbjuda attraktiva villkor till personalen som säkerställer kontinuitet och behåller patienterna.

När försäljningarna av de fyra föreslagna klinikerna i Ftv AB är genomförda kommer den kvarvarande strukturen i bolaget att belysas i enlighet med fullmäktiges uppdrag (LS 0710-1170).

Miljökonsekvenser av beslutet

Beslutet medför följande konsekvenser för miljön: Oförändrad.

Bilaga 5

Utdrag ur Centrala samverksansgruppens minnesanteckningar den 21 oktober 2008

Underlag i ärendet hade sänts ut. Arbetsgivaren informerade om de förslag till beslut som majoriteten har lagt inför beredning av ärendet i allmänna utskottet och produktionsutskottet.

SKTF lämnade följande *ytrande*:

”Personalen på dessa kliniker vill inte att några andra ska ta över, det finns inga fördelar för dem. Vi blir av med hela marknaden i city för befolkningen om innerstadsklinikerna försvinner. Mångfalden gagnas inte med detta förslag. Det är inte bra för Folk tandvården om man tar bort de mest lönsamma klinikerna, Folk tandvården är ett ekonomiskt drivande företag.
SKTF motsätter sig detta.”

Samtliga fackliga organisationer *uttalade* att de har tagit del av ärendet och är kritiska till den politiska hanteringen av ärendet.

Arbetsgivaren konstaterade att ärendet härmed är slutbehandlat.